

U C H W A Ł A NR XXXIV/299/08
RADY MIEJSKIEJ
TOMASZOWA MAZOWIECKIEGO
z dnia 26 listopada 2008 roku

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2009-2011

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111) oraz art. 10 ust. 2-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 66, poz. 469, Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 7, poz. 48, Nr 82, poz. 558) Rada Miejska Tomaszowa Mazowieckiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009-2011 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

§ 3. Sprawozdanie z wykonania uchwały Prezydent przedłoży Radzie Miejskiej do końca I kwartału każdego roku.

§ 4. Uchwała podlega publikacji na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Tomaszowa Maz.

Zenon Adam Łaski

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr XXXIV/299/08

Rady Miejskiej Tomaszowa Maz.

z dnia 26 listopada 2008 roku

MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego

na lata 2009-2011

I. WSTĘP

Narkomania to według definicji podanej w ustawie „stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

Problem ten jest znaczący, zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnokrajowej. Dlatego **obowiązek przeciwdziałania narkomanii** został nałożony m.in. na gminę ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.).

Zgodnie z jej przepisami, do podstawowych zadań gminy należą:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009-2011 zakłada kontynuację działań podjętych w 2008 roku, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w cytowanej ustawie, jak i z polityką Miasta, wpisując się w cele i zadania przyjęte do realizacji w ramach następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Tomaszów Mazowiecki na lata 2008 – 2022,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2008-2015.

II. DIAGNOZA PROBLEMU NARKOMANII W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM NA TLE KRAJU I REGIONU

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tomaszowa Mazowieckiego oraz dane statystyczne pozyskane od niżej wymienionych podmiotów:

- 1) Komendy Miejskiej Policji;
- 2) Stowarzyszenia Pomocy „Arka Noego”;
- 3) WKCH Społeczność Chrześcijańska „Tomy”;
- 4) Sądu Rejonowego;
- 5) Szpitala Rejonowego SP ZOZ, Oddział Psychiatryczny;
- 6) Szpitala Rejonowego SP ZOZ, Poradni Leczenia Uzależnień;
- 7) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 8) Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

Spośród instytucji i organizacji zaproszonych do współpracy, danych nie uzyskano tylko od Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej. Najczęściej pojawiającym się problemem był brak zbierania danych na temat narkomanii w instytucjach. Dane te były najczęściej „wyciągane” z pojedynczych akt sprawy lub indywidualnej dokumentacji pacjenta. Zebrane informacje różnią się zarówno szczegółowością jak i przedziałami czasowymi, jakie obejmują. Dane z Oddziału Psychiatrycznego obejmują lata 2001-2007, ze względu na fakt, iż Oddział Psychiatryczny w Tomaszowie mazowiecki istnieje od 2001 roku. Dane zebrane z Sądu Rejonowego obejmują lata 1999 – 2007. Informacje z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują okres 1999-2007. Dane z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej uzyskano za lata 2001-2007. Policja przedstawiła raporty z lat 2006-2007. Wskazana byłaby systematyczność w zbieraniu danych w kolejnych latach.

1. Używanie narkotyków w populacji generalnej.

Na podstawie danych statystycznych szacuje się, że do placówek leczenia uzależnień zgłasza się corocznie ok. 10 tys. osób. Zakładając, że leczenie podejmuje co czwarta – piąta osoba uzależniona, można przyjąć, że liczba osób uzależnionych (wymagających leczenia) wynosi w Polsce ok. 40 – 50 tys., natomiast eksperymentujących z narkotykami

aż czterokrotnie więcej, bo ok. 200 tys. Przypuszcza się, że liczba osób mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi jest jeszcze wyższa.

Według Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii pierwszy kontakt ze środkami uzależniającymi następuje między 12 a 16 rokiem życia. Najbardziej narażone na uzależnienie od narkotyków są osoby w wieku 15 – 17 lat. Wyniki te potwierdzają badania ESPAD. Z badań Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, dotyczących używania alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, przeprowadzonych w ramach europejskiego programu badań ankietowych w szkołach ESPAD w 2007 roku, wynika, że do eksperymentowania z narkotykami przyznaje się ok. 22,4 % uczniów trzecich klas gimnazjów i 37,9 % uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi, z którymi eksperymentują uczniowie, są marihuana lub haszysz, na drugim miejscu są leki uspokajające i nasenne bez zalecenia lekarza, na trzecim z kolei substancje wziewne używane przez młodszych uczniów i amfetamina zażywana wśród starszych.

Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież kiedykolwiek w życiu (w %)

Rodzaj narkotyku	Uczniowie III klasy gimnazjum	Uczniowie II klasy szkół ponadgimnazjalnych
	Polska	Polska
marihuana lub haszysz	15,7	27,9
amfetamina	3,8	7,8
ecstasy	2,5	4,2
LSD	1,8	2,7
heroina	1,4	1,7
kokaina	1,8	2,5
narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	1,0	1,0

Źródło: Badanie ESPAD 2007.

2. Używanie narkotyków przez młodzież.

W Tomaszowie Mazowieckim według danych Stowarzyszenia Pomocy „Arka Noego” spośród 891 uczniów pierwszych klas ponadgimnazjalnych, którzy uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych, kontakt z narkotykami miało 185 uczniów (20,8 %). W tym:

- 88 osób zażywało raz w miesiącu,
- 13 osób zażywało raz w tygodniu,
- 6 osób zażywało dwa razy w tygodniu,
- 25 osób zażywało częściej niż wymienione powyżej,
- 53 osoby w sposób „okazjonalny”.

Ocena dostępności substancji psychoaktywnych jako bardzo łatwych do zdobycia (w %)

Rodzaj narkotyku	Uczniowie III klasy gimnazjum	Uczniowie II klasy szkół ponadgimnazjalnych
	Polska	Polska
papierosy	59,2	81,0
piwo	56,1	80,5
wino	45,6	75,9
wódka	38,7	70,2
marihuana lub haszysz	11,5	16,8
amfetamina	7,4	10,1
ecstasy	6,3	8,7
LSD	5,1	6,3
heroina	5,4	5,6
kokaina	5,1	5,9

Źródło: Badanie ESPAD 2007.

W ocenie uczniów i osób odwiedzających Centrum Przeciwdziałania Narkomanii w Tomaszowie Mazowieckim „łatwiej jest kupić narkotyki niż papierosy”.

Tomaszowscy uczniowie doskonale znają narkotyki, ich nazwy i sposób zażywania. Dużo mniejsza jest ich wiedza o skutkach uzależnienia się.

3. Problemowe używanie narkotyków.

Mieszkańcy miasta Tomaszowa Mazowieckiego z problemem narkotykowym mogą korzystać z ambulatoryjnej specjalistycznej opieki medycznej w zakresie działalności publicznej i niepublicznej poradni zdrowia psychicznego oraz poradni leczenia uzależnień.

Na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki w latach 2004 – 2007 objęto leczeniem 38 osób z rozpoznaniem uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Poradnia Leczenia Uzależnień przyjmuje osoby dorosłe, powyżej 18 roku życia.

Dane dotyczące leczenia stacjonarnego na Oddziale Psychiatrycznym SPZOZ w Tomaszowie Mazowieckim dotyczą okresu od 2001 roku, tj. od momentu powstania oddziału. Liczba pacjentów leczonych z powodu narkomanii wykazuje tendencję rosnącą od 4 osób leczonych w roku 2001 do 15 osób leczonych w roku 2007. Analogicznie rosną koszty leczenia pacjentów z powodu problemu narkomanii, od 7.885,00 zł w 2001 roku, do 39.436,80 zł w roku 2007.

4. Konsekwencje zdrowotne i społeczne.

Uzależnienie dokonuje się na dwóch płaszczyznach – fizycznej i psychicznej. Skutki zażywania narkotyków możemy podzielić na psychofizyczne oraz gospodarczo – społeczne. Do tych pierwszych zaliczamy uzależnienie oraz zmiany somatyczne i psychiczne

w organizmie człowieka. Natomiast do skutków gospodarczo – społecznych zaliczamy m. in. przestępczość związaną z produkcją i dystrybucją narkotyków, czyny związane z potrzebą ich zdobycia oraz przestępstwa dokonane pod ich wpływem.

Z danych Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim wynika, że w okresie od 1999 do 2007 roku liczba osób skazanych z ustawy o narkomanii zwiększa się systematycznie od 4 w roku 1999 do 74 osób w roku 2007.

W 2007 roku nieletni popełnili 189 przestępstw, w tym 58 czynów miało znamiona przemocy, co stanowi 30,6 % wszystkich czynów popełnionych przez nieletnich.

Według danych Policji szacunkowa liczba osób uzależnionych od narkotyków to 120, zaś osób zażywających okazjonalnie 1000. Grupą najbardziej zagrożoną przestępstwami związanymi z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest populacja w wieku od 13. do 25. roku życia, przy czym przy posiadaniu narkotyków wiek ten przesuwają się do 30 roku życia.

Wnioski i rekomendacje:

- 1) grupą najbardziej narażoną na uzależnienie od narkotyków w Tomaszowie Mazowieckim jest populacja w wieku 13 – 25 lat; średni wiek „wchodzenia w narkotyki” to 16 lat;
 - 2) najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi, z którymi eksperymentują uczniowie tomaszowskich szkół, jest marihuana, amfetamina, ekstazy oraz „brown sugar” tzw: polska heroina oraz leki;
 - 3) w ocenie młodzieży łatwość dostępu do substancji psychoaktywnych jest bardzo duża;
 - 4) wzrasta liczba osób uzależnionych od substancji legalnych takich jak leki uspakajające nasenne, przeciwbólowe lub na przeziębienie (z dodatkiem efedryny);
 - 5) niepokojącym zjawiskiem jest tendencja wzrostowa uzależnienia krzyżowego (od kilku substancji psychoaktywnych np. narkotyków nielegalnych i alkoholu);
 - 6) duża część użytkowników narkotyków pochodzi z rodzin z problemem alkoholowym;
- Biorąc pod uwagę ww. wnioski, celem głównym Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Tomaszowie Mazowieckim na lata 2009-2011 jest przeciwdziałanie narkomanii i związanych z tym problemów .

III. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Styczeń 2009 - grudzień 2011

IV. CELE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cel główny:

Ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

Cele szczegółowe:

- 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

Podjęmowane zadania:

- 1.1 Dofinansowanie programów profilaktyki uzależnień i rozwoju umiejętności społecznych, obejmujących problem uzależnienia od narkotyków, realizowanych przez placówki oświatowe i/lub organizacje pozarządowe oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne**
Wskaźnik: Odsetek klas objętych zrealizowanymi zajęciami.
- 1.2 Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych..**
Wskaźnik: Liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych..
- 1.3 Promocja zdrowego stylu życia – realizacja programów profilaktycznych połączonych z częścią artystyczną.**
Wskaźnik: Ilość zrealizowanych programów profilaktycznych (koncertów, wydarzeń artystycznych).
- 1.4 Szkolenia dla grup zawodowych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii (nauczyciele, pedagodzy, lekarze, pielęgniarki, policja, straż miejska, pracownicy socjalni, kuratorzy).**
Wskaźnik: Odsetek nauczycieli, pedagogów, lekarzy, pielęgniarek, policjantów, strażników miejskich, pracowników socjalnych, kuratorów objętych szkoleniami.
- 1.5 Prowadzenie edukacji rodziców w obszarze zagrożeń związanych z narkomanią.**
Wskaźnik: Odsetek rodziców dzieci uczęszczających do szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.

Podejmowane zadania:

5.1 Objęcie wsparciem socjalnym osób uzależnionych i ich rodzin.

Wskaźnik: Liczba osób których objęto pracą socjalną i/lub podpisano kontrakt socjalny.

V. MONITOROWANIE PRZEBIEGU REALIZACJI PROGRAMU, OCENA WYNIKÓW.

Raport z wykonania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz efektów jego realizacji, zostanie przedłożony Radzie Miejskiej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Gmina sporządza, na podstawie opracowanej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii ankiety, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tomaszów Mazowiecki i przesyła ją do Biura, w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Tomaszowa Maz.

Zenon Adam Łaski